

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 614/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Daliborom Kuciaňom, advokátom, Žilinská cesta 130, Piešťany, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 14Cpr/2/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 14Cpr/2/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 14Cpr/2/2016 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **4 000 eur**, ktoré **je** jej Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v jej pracovnoprávnej veci. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal konať v jej veci bez prietáhov, a požaduje priznanie finančného zadosťučinenia 8 000 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením č. k. III. ÚS 614/024-10 z 21. novembra 2024 ústavný súd podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovateľka ešte 19. mája 2016 podala na okresnom súde žalobu o určenie pracovného úrazu, ktorý sa mal stať ešte v roku 2015. Predmetné konanie už viac ako deväť rokov prebieha výlučne na prvom stupni bez akéhokolvek rozhodnutia vo veci, pričom najbližšie pojednávanie je nariadené na 3. november 2025.

4. Po prvotných procesných úkonoch súdu sa prvé pojednávanie konalo až 10. mája 2018, teda dva roky od podania žaloby a boli na ňom vypočuté sporové strany. Na druhom pojednávaní konanom 14. augusta 2018 boli vypočutí svedkovia. Na treťom pojednávaní konanom 15. novembra 2018 navrhla sťažovateľka vykonať znalecké dokazovanie, v dôsledku čoho súd pojednávanie odročil.

5. Znalkyňa súd ustanovil 19. februára 2019, no zároveň sťažovateľke uložil zaplatiť preddavok, voči čomu sa sťažovateľka bránila sťažnosťou, ktorej bolo vyhovené 5. júna 2019, keď bola uznesením okresného súdu oslobodená od súdnych poplatkov v celom rozsahu. Spis bol znalkyni odovzdaný 2. júla 2019 a posudok súdu doručený 28. októbra 2019.

6. Ďalšie dve pojednávania nariadené na 15. október 2020 a 4. marec 2021 museli byť odročené z dôvodu hospitalizácie sťažovateľky v prvom prípade a povinnej covidovej karantény jej právneho zástupcu v druhom prípade. Štvrté pojednávanie sa konalo až 10. februára 2022, no bolo odročené s odôvodnením, že súd nemal k dispozícii v spise sťažovateľkou predkladaný nový dôkaz, súkromný znalecký posudok. Piate pojednávanie sa konalo 5. apríla 2022 a žalovaná navrhla vykonanie verifikačného znaleckého posudku, v dôsledku čoho bolo pojednávanie odročené.

7. Znalkyňa bola súdom určená 10. januára 2023 a verifikačný znalecký posudok bol odovzdaný súdu 7. júla 2023. Medzitým bolo pojednávanie nariadené na 16. jún 2022 zrušené pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne. Podobne bolo z dôvodu ošetrenia zákonného sudcu zrušené pojednávanie nariadené na 13. február 2024.

8. Šieste pojednávanie sa konalo 9. mája 2024 a sťažovateľka navrhla výsluch znalkyne, v dôsledku čoho súd pojednávanie odročil. Výsluch znalkyne prebehol na siedmom pojednávaní konanom 12. novembra 2024, ktoré bolo odročené na 3. apríl 2025 pre účely poskytnutia lehoty stranám na podanie vyjadrení a záverečných rečí. Aj toto pojednávanie bolo zrušené, tentokrát pre zmenu zákonného sudcu, a najbližšie pojednávanie je nariadené na 3. november 2025.

III.

Argumentácia sťažovateľky a vyjadrenie okresného súdu

9. Sťažovateľka považuje svoju právnu vec za prednostnú a vyžadujúcu si osobitnú pozornosť, rýchlosť prejednávania a rozhodnutia. Dĺžku súdneho konania v čase podania ústavnej sťažnosti trvajúceho viac ako osem rokov a štyri mesiace nepovažuje za ústavne udržateľnú. Priznanie finančného zadost'učinenia odôvodňuje dlhotrvajúcou právnou neistotou s negatívnymi následkami na jej zdravie.

10. Predseda okresného súdu nesúhlasí, že došlo k porušeniu práv sťažovateľky okresným súdom, a navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť. Podľa neho je potrebné zohľadniť aj správanie strán sporu, keď viaceré určených pojednávaní bolo potrebné zrušiť alebo odročiť bez prejednávania veci samej z dôvodu žiadosti samotnej sťažovateľky, ale aj žalovanej, pričom ďalší termín pojednávania bolo možné určiť až s dlhším časovým odstupom z dôvodu množstva vecí v oddelení zákonnej sudkyne. Poukázal tiež na opakované práceneschopnosti zákonnej sudkyne, napr. v období od októbra 2016 do septembra 2017, keď bol spis pridelený ďalším dvom zastupujúcim sudcom, ako aj na nemožnosť riadne konať a nariadiť pojednávania z dôvodu pandémie. Sťažovateľke vyčíta nespokojnosť so znalkyňou v septembri 2019 a zapríčinenie odročenia pojednávania konaného 10. februára 2022 z dôvodu, že „*súdu predložila len kópiu*“ súkromného znaleckého posudku.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 139/2025, II. ÚS 212/2025, III. ÚS 324/2025, IV. ÚS 113/2025).

12. Ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom taktiež nastoľujúcim právnou istotu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (rovnako *Širo v. Slovensko*,

č. 7907/22, rozsudok z 14. 11. 2024). V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom napadnutého konania je žaloba o určenie pracovného úrazu, ktorá tvorí bežnú súčasť agendy civilných súdov. Samotná skutočnosť, že okresný súd dvakrát nariadil znalecké dokazovanie a vypočúval viacerých svedkov, v okolnostiach veci nezakladá takú mieru skutkovej zložitosti, ktorou by bolo možné ospravedlniť jeho postup v napadnutom konaní (podobne I. ÚS 139/2025).

15. Pokiaľ ide o kritérium významu veci pre sťažovateľku, v zmysle judikatúry ESĽP si civilné konania o určenie, že pracovný úraz bol zavinený zamestnávateľom, vyžadujú osobitnú pozornosť a rýchlosť prejednávania (*Santoni v. Francúzsko*, č. 49580/99, rozsudok z 29. 7. 2003, bod 39).

16. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky, je potrebné uznať tvrdenie predsedu okresného súdu o jej nespolupracovaní s ustanovenou znalkyňou. Z pripojeného spisu skutočne vyplýva, že sťažovateľka sa bez ospravedlnenia nedostavila k znalkyni na vyšetrenie 6. septembra 2019, v dôsledku čoho bola znalkyňou vyšetrená až 27. septembra 2019. Tým však súdne konanie pozdržala iba o tri týždne, čo je v kontexte viac ako deväť rokov trvajúceho konania celkom zanedbateľné. Pokiaľ ide o tvrdenie predsedu súdu, že pojednávanie konané 10. februára 2022 bolo potrebné odročiť z dôvodu, že sťažovateľka predložila súdu iba kópiu jej súkromného znaleckého posudku, zo zápisnice z tohto pojednávania vyplýva celkom iný dôvod. Zákonná sudkyňa odročila pojednávanie s odôvodnením, že žiaden súkromný znalecký posudok sa v spise nenachádza. V zápisnici sa ďalej uvádza, že súd na pojednávaní založil originál posudku do spisu pre účely vyhotovenia fotokópií. Ako správne poukazuje sťažovateľka v ústavnej sťažnosti, kópia posudku sa v spise nachádza s pečiatkou súdu potvrdzujúcou osobné doručenie ešte 2. marca 2021. Taktiež je pravdou, že dve pojednávania nariadené na 15. október 2020 a 4. marec 2021 museli byť odročené z dôvodov na strane sťažovateľky, a to jej hospitalizácie a povinnej karantény jej právneho zástupcu. Hoci nemožno sťažovateľke pripísať zodpovednosť za jej zdravotný stav, rovnako nemožno ani vnútroštátne orgány považovať za zodpovedné za následné predĺženie konania (*Nicolae Virgiliu Tănase v. Rumunsko*, č. 41720/13, rozsudok z 25. 6. 2019, bod 211). V kontexte celého, viac ako deväť rokov trvajúceho konania však ide stále o pomerne krátke, zhruba polročné obdobie, ktorým nemožno ospravedlniť celkovú dĺžku konania.

17. Ústavný súd tak konštatuje, že nezistil žiadne skutočnosti nasvedčujúce tomu, že by sťažovateľka svojím správaním v relevantnej miere prispela k celkovej dĺžke konania. Rovnako nemožno konštatovať, že by svojím správaním konanie zbytočne predlžovala žalovaná.

18. Pokiaľ ide o kritérium postupu súdu, predseda okresného súdu celkovú dĺžku konania napokon odôvodňuje najmä tým, že pre vysoký počet vecí pridelených zákonnej sudkyňi bolo pojednávanie možné nariadiť vždy až s dlhším časovým odstupom. Uvádza tiež opakované a často dlhotrvajúce obdobia práceneschopnosti zákonnej sudkyne, keď od októbra 2016 do septembra 2017 bola predmetná vec pridelená dvom zastupujúcim sudcom. Z priloženého spisu navyše vyplýva, že vec je aktuálne pridelená novému sudcovi.

19. Ústavnému súdu sa javí, že práve tieto faktory – nadmerný počet pridelených vecí a opakované práceneschopnosti zákonnej sudkyne – mohli spôsobiť neefektívny postup súdu, a tým aj celkovú

dĺžku konania v trvaní viac ako deväť rokov, ktorá nie je ústavne obhájiteľná (napr. *Maxian a Maxianová v. Slovensko*, č. 43168/11, rozsudok zo 7. 1. 2014).

20. Hoci je potrebné súhlasiť s predsedom okresného súdu, že ide v istom zmysle o objektívne okolnosti, ústavný súd musí pripomenúť, že nie je disciplinárnym súdom voči konajúcej sudkyni a neposudzuje, kto a či vôbec neprimeranú dĺžku konania subjektívne zapríčinil. Nadmerné zaťaženie zákonného sudcu nemôže byť dôvodom zmarenia ústavných práv sťažovateľa a nezbavuje štát zodpovednosti za priet'ahy. Účelom ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin priet'ahov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť, či k priet'ahom v konaní došlo a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa (III. ÚS 324/2025). Je totiž povinnosťou štátu zorganizovať svoj súdny systém tak, aby jeho súdy mohli plniť povinnosť prejednáv'at veci v primeranej lehote (*Bieliński v. Poľsko*, č. 48762/19, rozsudok z 21. 7. 2022). Opakovaná zmena vo veci konajúcich sudcov rovnako neospravedľuje takýto procesný stav veci. Systémové nedostatky pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za priet'ahy (II. ÚS 212/2025).

21. Na základe uvedeného ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky (bod 1 výroku tohto nálezu). Keďže konanie dosiaľ nie je skončené ani na prvom stupni, prikázal tiež okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

22. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom hlavným faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľky bola neprimerane pomalá činnosť okresného súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania viac ako deväť rokov, povahu veci vyžadujúcu si osobitnú rýchlosť prejednávania a iba minimálny príspevok sťažovateľky k predĺženiu konania bolo sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 4 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) s tým, že vo zvyšnej časti sa jej návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovuje (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

23. Zistené porušenie základného práva sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2024 je 343,25 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby

(prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) predstavuje 713,96 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. augusta 2025

Robert Šorl
predseda senátu